

Sygnatura akt VIII Gz 239/15

POSTANOWIENIE

Dnia 23 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Leon Miroszewski

po rozpoznaniu w dniu 23 marca 2016 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

w sprawie z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

z siedzibą w S.

przeciwko J. J. i S. M.

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum

w S. z dnia 28 sierpnia 2015 roku (sygnatura akt XI GNc 516/15)

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 sierpnia 2015 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla miasta stołecznego Warszawy z siedzibą w W. Wydziałowi Gospodarczemu, jako miejscowo właściwemu, wskazując jako podstawę prawną art. 200 § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy stwierdził, że w sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwani podnieśli zarzut niewłaściwości miejscowej sądu wskazując, że zgodnie z oznaczeniem na wystawionej przez powódkę fakturze zapłata miała nastąpić na rachunek powódki prowadzony przez oddział banku w W.. Tym samym uznał, że odpowiada to wskazanej w pozwie podstawie właściwości miejscowej, w postaci art. 34 k.p.c.

Sąd Rejonowy stwierdził, że w myśl powołanego przepisu miejsce wykonania umowy określa się według założeń prawa materialnego, to jest stosownie do art. 454 k.c., zgodnie z którym jeżeli miejsce spełnienia świadczenia nie jest oznaczone ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie pieniężne powinno być spełnione w miejscu zamieszkania lub w siedzibie wierzyciela w chwili spełnienia świadczenia, przy czym pojęcie świadczenia pieniężnego obejmuje zarówno świadczenie gotówkowe (polegające na przekazaniu określonej liczby znaków pieniężnych), jak i bezgotówkowe (polegające na przekazaniu środków pomiędzy rachunkami bankowymi).

W dalszej części rozważań Sąd Rejonowy powołał się na stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwałach z dnia 20 listopada 1992 roku, III CZP 138/92 (OSNCP 1993, nr 6 poz. 96) oraz z dnia 4 stycznia 1995 r. III CZP 164/94 (OSNC 1995, nr 4, poz. 62), zgodnie z którym, stosownie do art. 454 k.c. miejscem spełnienia świadczenia pieniężnego za pomocą rozliczeń bezgotówkowych jest siedziba banku (oddziału banku) prowadzącego rachunek wierzyciela. Siedziba banku według tego stanowiska jest niejako odpowiednikiem miejsca zamieszkania lub siedziby

wierzyciela. Jeżeli więc strony nie postanowiły inaczej, zapłata w drodze rozliczeń bezgotówkowych powinna nastąpić w miejscu ulokowania przez wierzyciela rachunku bankowego.

W oparciu o dołączoną do pozwu fakturę (...) nr (...). (...) 2/ (...) z dnia 20 sierpnia 2014 roku wystawioną przez stronę powodową, która została opatrzona podpisami przedstawicieli stron, Sąd Rejonowy przyjął, że istniało między stronami porozumienie ustalające w sposób szczegółowy obowiązek zapłaty należności przez pozwanych w formie bezgotówkowej na rachunek bankowy powódki, który prowadzony jest przez oddział banku w W.. Stwierdził także, że istnienie wiążących warunków umownych zostało potwierdzone zarówno przez stronę powodową, która w treści wystawionej faktury wskazała rachunek bankowy prowadzony przez oddział banku w W., jak i przez pozwanych których przedstawiciel opatrzył fakturę swoim podpisem.

Zażalenie na powyższe postanowienie wywiodła powódka zaskarżając je w całości i wnosząc o jego uchylenie i zasądzenie od pozwanych na jej rzecz kosztów postępowania zażaleniowego w tym kosztów zastępstwa prawnego wg norm przepisanych. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła naruszenie:

- art. 233 k.p.c., poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, co wyraziło się w tym, że Sąd Rejonowy bezpodstawnie przyjął, że umowa stron przewidywała zapłatę powódce na rachunek bankowy prowadzony przez bank w W., zaś inne formy zapłaty, takie jak zapłata w gotówce w siedzibie powódki, nie będą dopuszczalne. Sąd doszedł do takich ustaleń pomimo tego, iż umowa stron w ogóle nie określała sposobu zapłaty oraz w tym, że Sąd Rejonowy bezpodstawnie przyjął, iż o treści umowy stron oraz o miejscu wykonania zobowiązania polegającego na świadczeniu pieniężnym świadczy treść faktury powódki i zaakceptowanie przez pozwanych rachunku powódki.

- art. 454 k.c. w zw. z art. 34 k.p.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, co wyraziło się w tym, że Sąd Rejonowy nie wziął pod uwagę tego, iż miejscem spełnienia świadczenia pieniężnego jest siedziba wierzyciela.

W uzasadnieniu skarżąca wywodziła w szczególności, że nie ma dowodu aby strony w umowie dokonały uzgodnienia, że płatność, które powódka dochodzi nastąpi na rachunek obsługiwany przez bank w W., zwłaszcza, że miejscowość ta nie jest w żaden sposób powiązana z siedzibą powódki, miejscem zamieszkania pozwanych ani mi nie stanowi miejsca wykonania umowy. Z ostrożności procesowej skarżąca wskazała także, że z treść pozwu oraz powołanie się przez powódkę na właściwość przemienną oznacza, iż powódka oczekuje zapłaty w swojej siedzibie, a wskazanie rachunku bankowego w treści faktury należy uznać za odwołane.

Pozwani nie złożyli odpowiedzi na zażalenie.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie powódki okazało się zasadne o tyle, że doprowadziło do uchylenia zaskarżonego orzeczenia.

Stosownie do art. 34 k.p.c. powództwo o ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, jak też o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, można wytoczyć także przed sąd miejsca wykonania umowy. Miejsce to podlega określeniu przy zastosowaniu norm prawa materialnego, przede wszystkim art. 454 k.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 1991 r., II Co 16/91, OSNC 1993, nr 3, poz. 40). Nie ulega wątpliwości, że dług pieniężny pozwanych ma charakter oddawczy i jest związany z prowadzoną przez powódkę działalnością, a więc miejscem spełnienia świadczenia jest przede wszystkim siedziba powódki.

Zgodzić należy się także, że strony mogą w drodze porozumienia uzgodnić, że miejscem spełniania świadczenia bezgotówkowego będzie siedziba banku prowadzącego rachunek wierzyciela, wyłączając w ten sposób właściwość sądu określoną według miejsca siedziby wierzyciela, zaznaczyć jednak należy, że samo wskazanie dłużnikowi przez wierzyciela rachunku bankowego na który ma zapłacić należność nie rozstrzyga o miejscu spełnienia świadczenia. Uznanie siedziby banku za miejsce spełnienia świadczenia pieniężnego jest możliwe tylko wtedy gdy obie strony wyraziły zgodę bezpośrednio lub w sposób dorozumiany, na dokonanie zapłaty na umiejscowiony w określonym banku

rachunek wierzyciela (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego - z dnia 14 lutego 2002 roku, III CZP 81/01, OSNC 2002/11/131).

Zgody stron dowodzi na przykład wskazanie rachunku bankowego wierzyciela w umowie, z której wynika zobowiązanie pieniężne, jeżeli jednak w umowie takiej strony jedynie wskażą na zasadę rozliczeń bezgotówkowych, zaś rachunek wskazywany jest dopiero później, na przykład w fakturze wystawionej dłużnikowi, to o uzgodnieniu przez strony zapłaty na wskazany w ten sposób rachunek wierzyciela może być mowa dopiero z chwilą podjęcia przez dłużnika działań świadczących o zastosowaniu się do tego wskazania.

Jeżeli dłużnik nie zastosuje się do żądania zapłaty na wskazany przez wierzyciela rachunek, nie ma podstaw do uznania, że miejscem spełnienia świadczenia jest siedziba banku prowadzącego ten rachunek. Za miejsce spełnienia świadczenia należy w takim wypadku uważać - z wszystkimi tego konsekwencjami procesowymi łączącymi się z powiązaniem art. 34 k.p.c. z regulacją art. 454 k.c. - miejsce zamieszkania lub siedzibę (siedzibę przedsiębiorstwa) wierzyciela w chwili spełnienia świadczenia.

Odnosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy można stwierdzić, że strony uzgodniły zapłatę pozwanym w formie bezgotówkowej na rachunek wskazany przez powódkę w treści faktury wystawionej pozwanym, choć jedynie w zakresie wpłat, które pozwani już dokonali. Tym samym powódka nie ma racji twierdzą, że wiążące mogły być tylko uzgodnienia przyjęte w chwili zawierania umowy.

Trzeba jednak stwierdzić, że pozwani nie dokonali zapłaty kwoty dochodzonej pozwem, a więc w tym zakresie nie zastosowali się do żądania zapłaty na wskazany rachunek, mimo kolejnych wezwań do zapłaty. W takiej sytuacji sądem miejsca wykonania zobowiązania (art. 34 k.p.c.) jest sąd według siedziby (siedziby przedsiębiorstwa) wierzyciela w chwili wytoczenia powództwa (tak w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2002 roku III CZP 81/01, OSNC 2002/11/131). Roszczenie o zapłatę za dostarczony towar jest roszczeniem, o którym mowa w art. 34 k.p.c. (roszczeniem o wykonanie umowy), natomiast miejscem wykonania umowy w rozumieniu art. 34 k.p.c. nie jest miejsce, w którym umowa w ogólności miała być wykonana, lecz miejsce gdzie miała być wykonana konkretna czynność, której wykonania się dochodzi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2001 roku, II CZ 87/81). Nie ma wątpliwości, że pozwani nie przedsięwzięli żadnych czynności mających na celu wykonanie czynności żądanej przez powódkę.

W niniejszej sprawie można także mówić o odwołaniu przez powódkę, jako wierzyciela, wskazania banku wymienionego w fakturze wystawionej pozwanym, wobec wytoczenia przeciwko nim powództwa, w którym jako miejsce spełnienia świadczenia została wskazana siedziba powódki. Jak już była mowa, przyjęcie, że miejscem spełnienia świadczenia według siedziby banku, lub jego oddziału, w którym wierzyciel posiada rachunek, wymaga zgody obu stron, i to aktualnej w chwili wniesienia powództwa. Niewątpliwie wierzyciel może mieć doniosłe interesy, by odmówić podtrzymania wskazanego wcześniej miejsca dokonania zapłaty, innego niż miejsce jego siedziby, w sytuacji gdy dłużnik nie podejmuje działań związanych z zapłatą dochodzonej kwoty na ten rachunek. Również w takiej sytuacji miejsce wykonania umowy w rozumieniu art. 34 k.p.c. jest sąd według siedziby (siedziby przedsiębiorstwa) wierzyciela w chwili wytoczenia powództwa.

Na koniec, choć jedynie ubocznie, warto zauważyć, że przyjęcie zasady rozliczeń bezgotówkowych nie wiąże się obecnie z koniecznością wskazania oddziału banku, w którym wierzyciel posiada rachunek bankowy, ani nawet wskazania samego banku. Wystarczające i wymagane jest jedynie wskazanie samego rachunku, co jednocześnie identyfikuje bank, bez wymienienia go wszakże w poleceniu przelewu. Tym samym trudno wiązać dzisiaj siedzibę banku, lub jego oddziału, w którym znajduje się rachunek wierzyciela, zwykle – co jest powszechną praktyką – obsługiwany on line, z miejscem spełnienia świadczenia na podstawie art. 454 k.c. Odnosząc tą uwagę do niniejszej sprawy trzeba dodatkowo wskazać, że N. Bank (...), wskazany w fakturze powódki, zastał jeszcze przed wniesieniem pozwu połączony z (...) Bank (...) S.A., jako bankiem przejmującym, tym samym, skoro nastąpił skutek jego wykreślenia (art. 493 § 2 k.s.h.), nie jest to bank prowadzący rachunek powódki.

Uwzględniając powyższe rozważania, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., należało postanowić jak w sentencji.